

Advies Netwerk Notarissen consultatie Wijziging van de Handelsregisterwet 2007 in verband met de wijziging van de financieringsstructuur van het handelsregister

Inleiding

Met dit advies reageert Netwerk Notarissen op de voorgestelde wijziging van de Handelsregisterwet in verband met de wijziging van de financieringsstructuur van het handelsregister.

Een goede informatievoorziening door het handelsregister vinden wij erg belangrijk. Niet alleen omdat dit zorgt voor een goede uitoefening van de wettelijke taak als notaris, maar ook omdat het rechtsverkeer in algemene zin en cliënten van de notaris in het bijzonder hierbij gebaat zijn.

Het handelsregister en het notariaat

De informatie uit het handelsregister is voor het notariaat van groot belang. Aan de hand van deze informatie kan een notaris onder meer controleren of een rechtspersoon inderdaad bestaat, wat de meest recente statuten van de rechtspersoon zijn en wat daar in staat, of de rechtspersoon een bepaalde rechtshandeling mag verrichten en welke procedure daar binnen de rechtspersoon voor gevolgd moet worden, en wie de rechtspersoon mag vertegenwoordigen. Ook over economische samenwerkingsverbanden zoals personenvennootschappen levert het handelsregister belangrijke informatie. Relevant is bijvoorbeeld wie de deelnemers aan het samenwerkingsverband zijn. Het economisch samenwerkingsverband zelf kan namelijk geen eigenaar van iets zijn of zelf aansprakelijk zijn voor verplichtingen.

Hoewel de Kamer van Koophandel dus met het handelsregister veel belangrijke informatie aan het notariaat verstrekt, missen we ook een aantal zaken.

- Bij economische samenwerkingsverbanden zou de registratie van een schriftelijke overeenkomst van grote toegevoegde waarde zijn. Als er in de Wet modernisering personenvennootschappen bovendien voor gekozen wordt om die overeenkomst in een notariële akte te laten vastleggen, dan levert dat voor (de gebruiker van) het handelsregister extra zekerheid op. Net zoals dat bij de statuten van een rechtspersoon het geval is, zou geregeld moeten worden dat de notaris mag vertrouwen op de inhoud van de overeenkomst en dat dit de meest recente afspraken tussen de deelnemers zijn. Zo kan het notariaat beter onderzoeken welke procedures binnen de samenwerking gevolgd moeten worden bij een bepaalde rechtshandeling.
- Voor een aandelenoverdracht of het vestigen van een beperkt recht op aandelen zoals een pandrecht, heeft de notaris informatie met betrekking tot die aandelen nodig. Op dit moment kunnen alleen de hoogte van het geplaatste en van het gestorte kapitaal bij het handelsregister opgevraagd worden. Maar de notaris moet ook weten wie de aandeelhouders zijn, of de aandelen zijn volgestort en of er (andere) beperkte rechten op de aandelen gevestigd zijn. Als deze gegevens ook centraal, bijvoorbeeld bij het handelsregister, geregistreerd zouden worden, dan zou dat het onderzoek van de notaris betrouwbaarder maken.
- De mogelijkheid om op naam van de bestuurder en/of enig aandeelhouder-natuurlijk persoon te zoeken zou een belangrijke toevoeging voor de rechtszekerheid zijn. Het geeft namelijk inzicht bij welke rechtspersonen een natuurlijk persoon is betrokken en in welke hoedanigheid.

Het gaat hierbij om privacygevoelige informatie. Het is wat ons betreft dan ook geen informatie die voor iedereen inzichtelijk zou moeten zijn. De inzage kan beperkt blijven tot degene(n) die dit voor de uitoefening van een wettelijke taak nodig hebben.

De financiering van het handelsregister

Privacy

In de memorie van toelichting bij het in consultatie gebrachte wetsvoorstel, wordt vermeld dat het kabinet van oordeel is dat de privacybescherming, ondanks de toegenomen toegankelijkheid van handelsregisterinformatie, toeneemt. Wij maken ons echter nog wel zorgen om die privacybescherming. Met de mogelijkheid om kosteloos gegevens uit het handelsregister op te vragen, wordt een drempel voor het opvragen van gegevens weggenomen. Het is straks heel eenvoudig om bijvoorbeeld de financiële gegevens van een personal holding op te vragen. Een kenmerk van een personal holding is dat er een natuurlijk persoon is, die enig aandeelhouder en bestuurder is. De winst die de holding ontvangt uit de bedrijven waarin deze deelneemt, wordt op een spaarrekening gezet of belegd totdat er een nieuwe investering kan worden gedaan. Deze financiële gegevens zijn direct te koppelen aan één persoon. Dat kan een reden zijn voor ondernemers om de personal holding het geld niet te laten houden, maar het uit te keren. Zeker als die gegevens straks eenvoudig kosteloos op te vragen zijn. Wij vragen ons sowieso af of het openbaar maken van de financiële gegevens bij een dergelijke rechtspersoon maatschappelijk gezien de juiste keuze is. Maar zolang die informatie openbaar is, werpen de kosten voor het opvragen in ieder geval nog enige drempel op.

Wij denken dat de informatie in het handelsregister in beginsel alleen beschikbaar zou moeten zijn voor een persoon of instantie die die informatie nodig heeft. Een opsporingsdienst heeft waarschijnlijk meer informatie nodig dan de notaris. De notaris heeft weer meer informatie nodig dan een derde. Voor elk gegeven dat wordt geregistreerd zou de afweging gemaakt moeten worden wie dat gegeven zou moeten kunnen inzien en of het ook wenselijk is dat de verstrekking van dat gegeven kosteloos is. Hoe meer van de persoonsgegevens er (kosteloos) beschikbaar zijn (bijvoorbeeld geboortedatum), hoe groter ook het risico op identiteitsfraude is. Als bepaalde privacygevoelige gegevens op grond van EU-regelgeving gratis opvraagbaar moeten zijn, dan wordt bij voorkeur goed geregistreerd wie de gegevens heeft opgevraagd. Het enkel aanmaken van een account op basis van een mailadres en wachtwoord is daarvoor erg anoniem. Wellicht zou een systeem onderzocht kunnen worden waarbij de gegevens alleen via DigiD, eHerkenning of een soortgelijke methode opgevraagd kunnen worden.

Kosten

Behalve over privacy, maken wij ons ook zorgen over de kosten die het notariaat straks betaalt voor het opvragen van informatie uit het handelsregister. De informatie uit het handelsregister is voor ons noodzakelijk voor het uitvoeren van onze wettelijke taken. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor informatie uit de Basis Registratie Personen. Het opvragen van de gegevens via de cliënt (die dat straks kosteloos kan doen) is op dit moment geen alternatief, omdat ieder risico op manipulatie voorkomen moet worden. Bovendien is die werkwijze omslachtiger. Het notariaat rekent leges van derden door aan de cliënt. Hogere kosten van het handelsregister betekent ook hogere kosten voor de cliënt.

In de voorgestelde wettekst is niet opgenomen waarop de hoogte van de vergoeding wordt gebaseerd. Wij zouden graag zien dat, bij voorkeur in de wettekst en anders in lagere regelgeving, aan de kosten die in rekening worden gebracht aan het notariaat (en vergelijkbare partijen, zoals bijvoorbeeld bestuursorganen ter uitvoering van een wettelijke taak) een plafond verbonden is. Bijvoorbeeld dat de kosten niet hoger mogen zijn dan een bepaald bedrag als administratieve vergoeding.

Tot slot

De technische mogelijkheden van het handelsregister zijn voor ons een ander punt van zorg. Op 1 juli 2021 is de WBTR in werking getreden. Daarbij zou de optie voor een one tier board voor de vereniging en stichting wettelijk worden vastgelegd. De betreffende artikelen zijn in afwachting van de technische beschikbaarheid van de Kamer van Koophandel nog niet ingevoerd. Inmiddels zijn we echter al 3 jaar verder en heeft de Kamer van Koophandel de mogelijkheid hiertoe (die ook bij andere rechtspersonen al bestaat) nog niet kunnen realiseren. Ook is het nog steeds niet mogelijk om te controleren of iemand een bestuursverbod heeft; deze wetgeving is echter reeds op 1 juli 2016 ingegaan. Volgens de Datavisie is de publicatie hiervan 'in voorbereiding'. Wij hopen dat dit betekent dat een overzicht van bestuursverboden beschikbaar is zodra het Handelsregisterbesluit is gewijzigd.

Utrecht, 7 juni 2024

Netwerk Notarissen

mr. Lucienne van der Geld, directeur

dossierverantwoordelijke: mr. Erja Zandijk

Netwerk Notarissen in een organisatie van 150 notariskantoren in Nederland met bijna 600 juristen die samen een expertnetwerk vormen op notariële onderwerpen. Zij vormen ook samen een denktank voor de veranderende maatschappij.